

ADVIES VAN HET INSTITUUT VOOR NATUUR- EN BOSONDERZOEK

INBO.A.2006.114

**Bouwsteennota natuur en bos ten behoeve van het
ruimtelijk afbakeningsproces van de buitengebiedregio
Zenne-Dijle-Pajottenland**

Nummer : INBO.A.2006.114

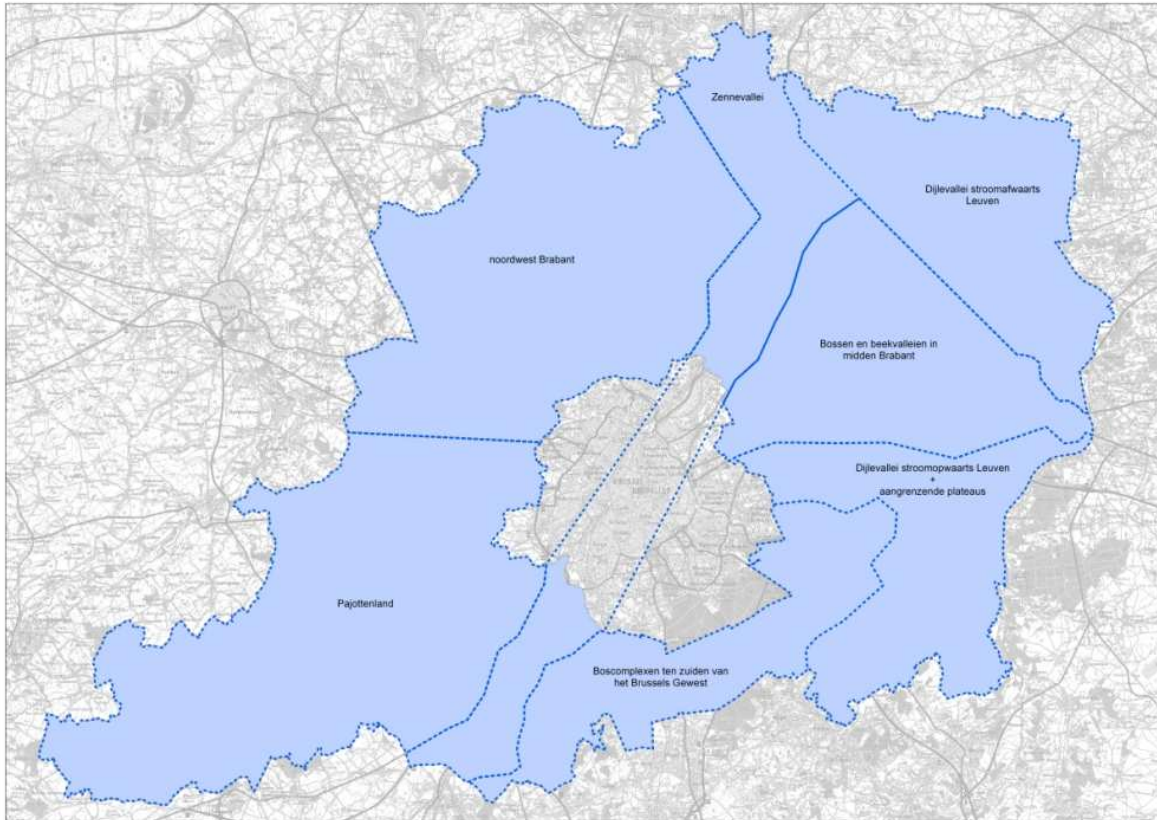
Datum : 15/09/2006

auteurs: Niko Boone (Instituut voor natuur- en bosonderzoek)
Etienne Meert, Frank Saey, Marcel Vossen, Paul David, Bart
Meuleman, Patrick Huvenne, Brigitte De Wever (Agentschap voor
natuur en bos)

Instituut voor natuur- en bosonderzoek
Kliniekstraat 25
B-1070 Brussel

1. Deelregio's:

Het plangebied Zenne-Dijle-Pajottenland werd ingedeeld in 7 deelregio's.

- Dijlevallei stroomopwaarts Leuven + aangrenzende plateaus

Een open ruimte gebied tussen de verstedelijkte gebieden van Brussel en Leuven. Het bestaat uit diep ingesneden valleien met grootschalige natuurwaarden (Dijle, Laan, IJse, Voer) met errond plateaus waar landbouwgebruik, hoofdzakelijk akkerbouw, domineert. Deze akkerlandschappen zijn belangrijk voor het behoud van een aantal typische soorten (Hamster, akkervogels). Verspreid komen er relictten oud bos voor.

- Bossen en beekvalleien in midden Brabant

Een vlak landschap doorsneden door beekvalleien. In de valleien liggen grotere bossen en biologisch zeer waardevolle moerasgebieden. Het landschap wordt doorsneden door bebouwing en is grotendeels in landbouwgebruik.

- Dijlevallei stroomafwaarts Leuven

Vallei van de Dijle die hier door bedijking en rechtrekkingen deels haar natuurlijk karakter en de link met het omgevende landschap verloren heeft. In de vallei wisselen zones met hoge natuurwaarden af met zones intensief landbouwgebruik. Het landschap buiten de vallei is sterk bebouwd.

- Zennevallei

De Zennevallei is een sterk verstedelijkt gebied. In de resterende open ruimte tussen de stedelijke woongebieden en industrieterreinen komen nog enkele waardevolle natuurgebieden voor.

- Noordwest Brabant

De zone aansluitend bij het Brussels gewest is sterk verstedelijkt. Verderaf wordt het landschap landelijker met een dominerend landbouwgebruik. In beide zones zijn de natuurwaarden teruggedrongen tot meestal smalle stroken langsheen beken en verspreide kleine bossen al dan niet gebonden aan kasteeldomeinen.

- Pajottenland

Een reliëfrijk landschap dat hoofdzakelijk in landbouwgebruik is. Hoe dichterbij het Brussels gewest hoe sterker verstedelijking optreedt. Natuurwaarden zijn hoofdzakelijk gebonden aan beekvalleien. Het is een bosarme regio met enkele grotere oude boskernen, verbonden aan (voormalige) kasteeldomeinen.

- Boscomplexen ten zuiden van het Brussels gewest

Bosrijke regio waarbinnen enkele van de grootste en biologisch meest waardevolle loofbossen van Vlaanderen voorkomen en waar de resterende open ruimte verstedelijkt/residentieel is of dreigt ingenomen te worden door verdere verstedelijking

2. Beleidsdoelstellingen

2.1 Ruimtelijk versterken en verhogen van natuurwaarden in valleien

Er wordt meer ruimte voor water geboden. De rivieren en beken, hun valleien en (steile) valleiranden worden structureel versterkt. De samenhang tussen de deelgebieden worden versterkt of hersteld. Er worden logische ruimtelijke entiteiten gecreëerd voor natuur en bos. De ruimtelijke ontwikkelingsperspectieven van elementen of structuren die de blauwgroene linten versnipperen worden hier op afgestemd. De ruimtelijke randvoorwaarden worden geschapen om de structuurbepalende processen (natuurlijke afwatering en overstromingen, spontaan meanderen, afkalven / aanwas oevers, erosie / sedimentatieprocessen,..) kansen te geven en de relatie tussen vallei en waterloop te herstellen en/of te versterken. De valleien worden maximaal ingeschakeld als overstromingsgebied en de depressies als natte gebieden tenzij dit de instandhouding van specifieke waardevolle vegetaties bemoeilijkt. Er wordt gestreefd naar het maximaal inschakelen van de gehele vallei als overstromingsgebied. Het kunstmatig concentreren van overstromingen binnen natuurgebieden is niet gewenst. Een belangrijke randvoorwaarde hierbij is het bereiken van een goede waterkwaliteit.

In de valleien en op de valleiranden komen diverse waardevolle habitats voor met een hoge biologische waarde. In gebieden waar de natuurfunctie belangrijk is wordt gestreefd naar een natuurlijke afwatering van de valleien en/of depressies naar de rivieren toe en wordt het waterpeil van zowel de waterloop als in de valleien en depressies afgestemd op de ecologische doelstellingen. De natuurlijke valleirand wordt zoveel mogelijk hersteld als grens van de overstromingsgebieden. De overgang tussen vallei en valleirand wordt kansen geboden om de biotopen van deze gradiënten terug te herstellen. Migratieknelpunten voor diverse (watergebonden) organismen worden opgelost, ondermeer bij de doortocht van de waterlopen doorheen steden en dorpen.

In de valleien werden grote delen bebost. Sommige hebben een hoge biologische waarde en zijn gebonden aan de structurende elementen van de vallei zoals overstromingen of hoge grondwaterstanden. Andere valleibossen hebben een eerder monotoon karakter en zijn in oorsprong enkel gericht op houtproductie. Er wordt gewerkt aan een omvorming naar karakteristieke rivier- of beekbegeleidende habitats.

In het kader van de lange termijn visie (LTV) Schelde-estuarium wordt het flankerend natuurbeleid in het meest wenselijk alternatief (MWA) uitgevoerd.

2.2 Ruimtelijk versterken van waardevolle bossen en verhogen van hun meervoudige functievervulling

Deze buitengebiedregio wordt gekenmerkt door de grootste oud-bos complexen van Vlaanderen. Zij vormen, verbonden door de vaak smalle valleien, de ruggengraat van de natuurlijke structuur in de regio. Alleen al om die reden neemt het bospatrimonium van deze regio een unieke plaats in in het natuurhistorisch erfgoed van ons gewest. Verspreid liggen bovendien ook nog kleinere zones die doorheen de eeuwen bebost gebleven zijn. In al deze oud-bos kernen zijn de elementen aanwezig van karakteristieke bosvegetaties. Door habitatfragmentatie zijn populaties van diverse soortengroepen echter gereduceerd tot een kleine bosgedeelten of zijn ze in hun genetische diversiteit bedreigd. Om de populaties duurzaam in stand te houden op lange termijn moet de versnippering actief worden bestreden en moeten kleinere kernen ingebed in grotere gehelen. Bosuitbreiding kan hier

ook zorgen voor de noodzakelijke buffering tussen de waardevolle bosvegetaties en de negatieve randinvloeden van het omliggende intensieve landbouwgebruik.

De grote boscomplexen genieten een beheer dat sterk gericht is op duurzame meervoudige functievervulling, ook deels als zodanig (Zoniënwoud/Meerdaalwoud/Heverleebos) gecertificeerd onder internationale labels. Dergelijk beheer streeft naar een maximalisatie van zowel de ecologische, economische als sociale component van bosbeheer – waarbij te noteren valt dat voor elk van deze functies de bosccosystemen in deze regio bijzonder hoge potenties hebben.

De meest waardevolle of kwetsbare boshabitats dragen bij voorkeur een natuurfunctie.

De nabijheid van het Brussels hoofdstedelijk gewest en het Vlaams stedelijk gebied daarrond zorgt voor een hoge recreatieve druk op de nog resterende bosgebieden. Recreatie wordt zo ontwikkeld dat de andere functies niet in het gedrang komen. Een goed onderhouden en hoog-kwalitatief aanbod van recreatiemogelijkheden vormt tegelijk een basis om het draagvlak voor de boszones te verhogen en een belangrijke bijdrage aan het welbevinden van de bevolking.

2.3 Bos-, park- en groenstructuren uitbouwen ter ondersteuning van de stedelijkheid

Er wordt gestreefd naar het behouden, uitbreiden en realiseren van bos-, park- en groenstructuren in de nabijheid van de stedelijke gebieden. In de rand rond Brussel wordt verder vanuit bestaande parken, bossen en groene ruimten 'de groene gordel' gerealiseerd. Elders worden er open ruimtevingers, die tot in de stad doordringen, uitgebouwd. Zij verhogen in hoge mate de leefbaarheid van het stedelijke milieu. Bestaande parken dienen hierin zeker behouden te worden. Behoud en herstel van de aanwezige parkstructuur dient gerealiseerd d.m.v. een parkbeheer gebaseerd op de cultuurhistoriek en gericht naar de mens en de natuur. Langs deze open ruimte corridors is de groene, recreatieve omgeving steeds toegankelijk. Op het grensvlak van stedelijk gebied dienen meer bestaande parken opengesteld voor het publiek. Dat draagt bij tot een kwaliteitsverbetering van de stads- en woonomgeving en vormt een natuurlijke buffer omheen de stad, wat het buitengebied mee vrijwaart tegen verdere verstedelijking .

In en nabij steden en dorpen treft men de meeste parken aan. De parken versterken hier de natuurlijke structuur, maar maken ook deel uit van de landschappelijke en de toeristisch-recreatieve structuur. Te weinig kasteeldomeinen hebben echter een openbare functie of zijn toegankelijk voor het publiek. Andere hebben de potentie om in die zin te ontwikkelen. Dit kan, zowel voor de cultuurhistorische en landschappelijke functie als voor de ecologische functie die ze vervullen, positief zijn. Het behoud en beheer van deze kasteeldomeinen als volwaardige entiteit is noodzakelijk opdat hun landschappelijke, ecologische en cultuurhistorische waarde bewaard zou blijven. Recreatief medegebruik of nieuwe publieke functies zullen een meerwaarde bieden.

Nieuwe locaties voor recreatieve bossen, speelbossen, stadsrandbossen, park- en groengebieden worden gezocht op het grensvlak van stedelijkheid en open ruimte. Deze ruimten moeten voldoende groot zijn om hun multifunctionele functie te vervullen. Bij verdere uitbouw en nieuwe realisaties moet rekening gehouden worden met de kenmerken van het fysisch systeem, de potenties voor natuurontwikkeling en de cultuurhistorische en landschappelijke context. Ook nieuwe bossen, zoals schermbossen, dragen bij tot een verhoging van de ruimtelijke samenhang tussen de bestaande natuur- en boskernen en de landschappelijke en ecologische kwaliteit van een gebied.

Ecologisch verantwoorde bosuitbreiding moet bijdragen tot de ontsnippering en buffering van de bestaande bossen of een antwoord bieden op een maatschappelijke vraag naar bossen met een sociaal-recreatieve functie.

2.4 Behoud van ecologische waarden in de samenhangende landbouwgebieden

In het landbouwgebied komen nog talrijk kleine(re) natuur-, bos- en landschapselementen voor die in belangrijke mate de ecologische waarde van het agrarische landschap bepalen. De ecologische infrastructuur bestaande uit lijn- en vlakvormige elementen (holle wegen, houtkanten, bomenrijen, bermen, graften, hoogstamboomgaarden, bosjes, kleine beken en sloten, poelen en soortenrijke graslanden) vervult een ecologisch belangrijke functie als corridors en stapstenen tussen de natuurgebieden en als leefgebied voor enkele specifieke soorten gebonden aan die habitats (o.a. akkervogels, Hamster). Ze zijn van belang voor de migratie en de instandhouding van specifieke flora en fauna. Ze dienen behouden, verbonden en versterkt te worden (ontsnippering). In gebieden waar de landbouwfunctie dominant aanwezig is, wordt minimaal een stand-still principe toegepast ten opzichte van de aanwezige ecologische waarden.

Biologisch waardevolle gebieden en open ruimteverbindingen tussen natuurgebieden dienen bouwvrij gehouden te worden.

Het reliëfrijke zuidelijke deel van de regio heeft te kampen met erosieproblemen. Op verschillende plaatsen zijn maatregelen genomen of wordt gewerkt aan gemeentelijke erosiebestrijdingsplannen. Dergelijke initiatieven kunnen ook een ecologische meerwaarde hebben. Aanleg van grasstroken en behoud of versterking van houtkanten, graften, taluds, holle wegen en wegbermen zijn van belang voor het instandhouden van soorten gebonden aan het landbouwlandschap. Aanleg van bosjes kan ondersteuning bieden aan de bestaande bosstructuur.

De ontwikkeling van een structuurrijker landschap door de toename van het areaal bos, natuur en een netwerk van kleine landschapselementen kan voor een groter recreatief aanbod en toeristische aantrekkingskracht zorgen. Dit biedt ruimte om de druk op de meest waardevolle en kwetsbare kerngebieden te verminderen.

2.5 Toepassen van de Europese richtlijnen m.b.t. natuurbehoud

De instandhouding van in het wild voorkomende soorten en (hun) habitats is een internationale en Europese doelstelling (Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn). Er wordt een coherent duurzaam netwerk van leefgebieden uitgebouwd dat rekening houdt met de migratievereisten van de diverse organismen. Behoud van biodiversiteit, zowel wat soorten betreft als de genetische diversiteit in soorten, is hierbij van belang.

3. Ruimtelijke concepten

3.1 Behoud en versterking van uitgesproken natuurwaarden in de vallei en de valleirand met herstel van het natuurlijk watersysteem.

- De hoofdfunctie van deze gebieden is natuur, ze maken deel uit van het Vlaams Ecologisch Netwerk.
- De Zenne en de Dijle en haar zijrivieren de IJse en de Laan zijn samen met hun alluvia en (steile) valleiflanken voor de natuurlijke structuur dominante structurerende elementen. Enkele grote beekvalleien en enkele kleinere bronbeken van uitzonderlijke ecologische waarde zijn eveneens structuurbepalend.
- Langs de overgang tussen de vallei en de hoger gelegen gebieden komen gradiënten voor waaraan verschillende levensgemeenschappen verbonden zijn. Die overgangen worden structureel versterkt en geaccentueerd als drager van belangrijke natuurwaarden. De samenhang tussen de deelgebieden (van dit en de andere concepten) wordt versterkt of hersteld. Er worden ruimtelijke ontwikkelingsperspectieven geboden voor de opheffing van ecologische barrières.
- Er wordt ruimte geboden voor de structuurbepalende processen. Binnen de randvoorwaarden die gesteld worden voor het waterbeheer, onder meer omwille van de veiligheid, wordt een ecologische optimaal waterpeil nagestreefd. De valleien worden integraal aangewend als natuurlijke overstromingsgebieden aansluitend op de doelstellingen van het integraal waterbeheer. De waterlopen krijgen kansen voor spontane meandering en de oevers krijgen voldoende ruimte. Een belangrijke randvoorwaarde is het herstel van een goede waterkwaliteit.
- In de valleien en op de overgangen naar de drogere valleiflanken staat het herstel van moerassen, vochtige tot natte, soortenrijke graslanden en diverse bostypes voorop.
- Actiegebieden (niet limitatief):

Dijlevallei stroomopwaarts Leuven + aangrenzende plateaus

- Dijlevallei
- Laanvallei
- IJsevallei

Bossen en beekvalleien in midden Brabant

- Molenbeekvallei (Kortenberg)

Dijlevallei stroomafwaarts Leuven

- Dijlevallei
- Vallei van de Leibeek

Zennevallei

- Zennevallei

Noordwest Brabant

- Bellebeekvallei
- Aabeek (Bos van Aa)
- Molenbeekvallei (Wolvertem)
- Birrebeekvallei
- Broevink

Pajottenland

- Steenvoordbeek / Wolfspuiten
- Zuunbeekvallei

- Markvallei
- Vallei van de Schiebeek

Boscomplexen ten zuiden van het Brussels gewest

- Kesterbeekvallei
- Kwadebeekvallei
- Molenbeekvallei (Beersel)
- Steenputbeek
- Rilroheidebeek
- Zevenborrebeek

3.2 Rivier- en beekvalleilandschappen versterken als verwevingsgebieden voor landbouw, natuur, bos en waterberging

- Deze gebieden worden aangeduid als natuurverwevingsgebied. Meerdere functies zoals natuur, landbouw, bosbouw en (gecontroleerde) waterberging kunnen evenwaardig naast elkaar voorkomen.
- De structuur van de beekvalleien wordt versterkt en geaccentueerd als drager van belangrijke natuurwaarden. De natuurlijke gradiënten tussen waterloop, vallei en valleiflank worden zoveel mogelijk als ruimtelijke entiteit opgenomen. De samenhang tussen waterloop, vallei en hogere overgangen enerzijds en tussen de deelgebieden anderzijds wordt versterkt of hersteld. Deze gebieden creëren met de waardevolste natuurkernen een structureel samenhangend geheel. De overgang tussen vallei en valleirand is bouwvrij.
- Er wordt ruimte geboden voor het natuurlijk functioneren van structuurbepalende processen van het watersysteem. Natuurlijke overstromingen zijn mogelijk of worden mogelijk gemaakt in de volledige vallei. Een belangrijke randvoorwaarde is het herstel van een goede waterkwaliteit. In de valleien wordt gestreefd naar een ecologisch optimaal waterpeil. De valleien slingeren zich als continue blauwgroene linten door het landschap. Ecologische barrières worden zoveel als mogelijk opgeheven of hun effecten gemilderd.
- In de valleien en langs de overgangen naar drogere valleiflanken staan behoud, versterking en herstel van natuur-, bos- en landschapselementen voorop. Waardevolle vegetaties zijn o.a. vochtige tot natte soortenrijke graslanden, moerasvegetaties en bos. De ecologische opwaardering van populierenbos is wenselijk. Beheersovereenkomsten behoren tot de mogelijkheden voor afstemming tussen de landbouwfunctie en natuurwaarden.
- Actiegebieden (niet limitatief):

Dijlevallei stroomopwaarts Leuven + aangrenzende plateaus

- IJse
- Voer

Dijlevallei stroomafwaarts Leuven

- Dijle
- Raambeek
- Krekelbeek

Zennevallei

- Barebeek
- Zenne
- Leybeek (Zemst-Mechelen)
- Lotbeek

Noordwest Brabant

- Tangebeek
- Kesterbeek (Zemst)
- Grote Molenbeek (Merchtem-Londerzeel)
- Molenbeek (Meise)
- Vondelbeek
- Puttenbeek
- Bellebeek
- Maalbeek
- Amelvonnebeek
- Overnellebeek

Pajottenland

- Zuunbeek
- Mark
- Beverbeek
- Molenbeek (Gooik)
- Groebengracht (Halle)
- Vogelenzangbeek
- Arebeek
- Wijsbeek
- Kleine beek (Buizingen)

3.3 complexen van ecologisch zeer waardevol historisch bos behouden en structureel versterken

- Deze gebieden genieten in regel een multifunctioneel en duurzaam bosbeheer. De meesten ervan zijn bovendien door belangrijke beschermingsstatuten gevrijwaard. Ze maken deel uit van het Vlaams Ecologisch Netwerk en/of van Natura 2000.
- Zowel in valleien als op valleihellingen en hoger gelegen, drogere gebieden komen biologisch zeer waardevolle oude loofbossen voor. Verschillende van deze bossen of delen ervan worden beheerd als bosreservaat of natuurreservaat.
- Bijzondere kansen liggen in behoud en herstel van geleidelijke overgangen naar open vegetaties, het wegwerken van de scherpe grenzen tussen deze natuurkernen en het omgevende landgebruik (mantel-zoomvegetaties).
- In een aantal gevallen werden waardevolle zones niet-bos habitats in de droge sfeer mee opgenomen in dit concept. Het behoud van soortenrijke (schraal)graslanden met kleine landschapselementen en droge heidevegetaties staat hier voorop.
- Uitgaande van de bestaande (historische) boskernen is bosuitbreiding wenselijk. Via bosuitbreiding worden de bestaande kwetsbare natuurwaarden gebufferd tegen externe invloeden en worden verbindingen gecreëerd tussen geïsoleerde kernen.
- Recreatieve voorzieningen overschrijden de ecologische draagkracht van de gebieden niet.
- Actiegebieden (niet limitatief):

Dijlevallei stroomopwaarts Leuven + aangrenzende plateaus

- Rodebos
- Margijsbos Stokkembos
- Bisdome
- Koningsberg

- Weeberg-Tersaartbos
- Moorselbos
- Hogenbos

Bossen en beekvalleien in midden Brabant

- Bertembos-Grevensbos
- Kastanjebos
- Silsombos
- Hellebos
- Floordambos

Zennevallei

- Maasdalbos

Noordwest Brabant

- 's Gravenbos
- Leefdaalbos

Pajottenland

- Bos ter Rijst
- Manhovebos
- Kesterheide
- Steenhoutbos

Boscomplexen ten zuiden van het Brussels gewest

- Zoniënwoud
- Revelingen
- Hallerbos
- Begijnenbos
- Gasthuisbos
- Lembeekbos

3.4 Behouden, verbinden en versterken van historische bosstructuren

- Deze gebieden kunnen gedifferentieerd worden als natuurverwevingsgebied. Natuur vormt met bosbouw en/of recreatie een nevensgeschikte functie.
- De historische bossen worden maximaal behouden en versterkt binnen het landschappelijke kader. Versterking van de bosstructuur vindt plaats door bosuitbreiding en/of het realiseren van bosverbindingen via kleine landschapselementen en/of kleinere bosjes (stapstenen). Bosuitbreiding heeft een ecologische meerwaarde en houdt rekening met specifieke natuur- en landschappelijke waarden. Bij bosuitbreiding wordt bij voorkeur vertrokken vanuit oud-boskernen, enerzijds omdat deze populaties bevatten voor mogelijke herkolonisatie en anderzijds om deze kwetsbare systemen te bufferen tegen negatieve randinvloeden.
- Een multifunctioneel gebruik en duurzaam beheer van deze bossen is gewenst en wordt aangemoedigd. Andere zachte functies zijn mogelijk voor zover ze de draagkracht van het gebied niet overschrijden.
- Mogelijke actiegebieden (niet limitatief)

Dijlevallei stroomopwaarts Leuven + aangrenzende plateaus

- Smeiberg

Bossen en beekvalleien in midden Brabant

- Weissetter
- Schiplakenbos-Steentjesbos

Dijlevallei stroomafwaarts Leuven

- Zellaar-Peultenbos-Peulisbossen

Zennevallei

- Houtem

Noordwest Brabant

- Marselaer
- Lintbos
- Ramsdonk

Pajottenland

- Akrenbos

Boscomplexen ten zuiden van het Brussels gewest

- Zoniënwood-koninklijke schenking-Marnixbos-Park van Tervuren
- Provinciaal domein van Huizingen
- Kleetbos
- Dwersbos
- Koedal

3.5 Behoud en versterking van (kasteel)parken

- Nabij enkele steden en dorpen bevinden zich (kasteel)parken. Delen van deze parken bestaan vaak uit oude bossen en herbergen biologisch zeer waardevolle vegetaties en levensgemeenschappen. Versterken van de ecologische en recreatieve link tussen de groenstructuren in het stedelijk gebied en het buitengebied staat voorop. Geïsoleerde parken worden indien nodig goed gebufferd en waar mogelijk verbonden met andere elementen van de natuurlijke structuur. Ze dienen beschouwd als stapstenen voor de natuurlijke structuur.
- Behoud en uitbouw van functioneel volwaardige domeinen in een (ruimtelijk verweven) park-, bos- en/of agrarische structuur staat voorop. Een parkbeheer gebaseerd op de cultuurhistoriek en gericht naar de mens en de natuur is prioritair en heeft ook tot doel het verhogen van de ecologische waarde. In de valleigebieden worden de karakteristieke structuurbepalende processen van de valleien in stand gehouden. Er wordt gestreefd naar het behoud en de versterking van de landschappelijke, ecologische, cultuurhistorische en esthetische waarde van deze gebieden.
- Enkele actiegebieden (niet limitatief):

Dijlevallei stroomopwaarts Leuven + aangrenzende plateaus

- Hagaardbos
- Ter Meeren

Bossen en beekvalleien in midden Brabant

- Kasteel de Ribaucourt

Dijlevallei stroomafwaarts Leuven

- Domeinen langs kanaal Leuven-Mechelen (Herkenrode en de Spoelbergh, het Keulenhof, Hoogvorst)

Zennevallei

- domein Drie Fontein
- Vrijbroekpark

Noordwest Brabant

- Domein van Boechout en de Nationale Plantentuin te Meise

Pajottenland

- parkcomplex Gaasbeek-Groenenberg
- Kasteel en park Bos ter Rijst

Boscomplexen ten zuiden van het Brussels gewest

- Frans park en park van Vossem (Tervuren)

3.6 Behoud en opwaardering van ecologische waarden in het agrarisch gebied

- Verspreid in de regio komen kleine landschaps-, bos- en natuurelementen voor in het agrarische landschap. Zo zijn in het Pajottenland knotwilgen en bomenrijen kenmerkend, op de plateaus tussen Leuven en Brussel de vele holle wegen. Al deze elementen samen bepalen in belangrijke mate de landschappelijke kwaliteit en zijn belangrijk als stapsteen voor tal van organismen. Deze voor de natuurwaarden in het agrarische gebied belangrijke elementen dienen behouden en waar mogelijk uitgebreid te worden.
- Zones met een grote dichtheid kleine landschapselementen en/of vlakvormige natuurelementen (b.v. bos, soortenrijke graslanden) of faunistisch belangrijke zones kunnen aangeduid worden als natuurverwevingsgebied. Natuur, bos en landbouw zijn nevensgeschikte functies in deze gebieden.
- De grote, open akkerbouwgebieden, vooral in de zuidelijke helft van de buitengebiedregio, zijn belangrijk voor de instandhouding van typische akkersoorten (o.a. grauwe gors, geelgors, patrijs, kwartel, Groot spiegelklokje). Een zeer zeldzame soort die in deze regio voorkomt is de hamster. Behoud van het bouwvrij en open karakter van het landschap en van de structuur van houtkanten, graften, taluds, holle wegen, wegbermen en overhoeken is noodzakelijk. Voor het behoud van deze soorten kunnen specifieke beheerovereenkomsten afgesloten worden
- Behoud van kleine landschaps-, bos- en natuurelementen geldt voor de gehele regio. Concentraties van akkervogels komen actueel vooral voor in:
 - Pajottenland
 - akkerbouwgebieden tussen Leuven, Brussel en de taalgrens (zeer belangrijk gebied voor de instandhouding van de Hamster)
 - akkerbouwgebied tussen Steenokkerzeel, Erps-Kwerps en Nederokkerzeel

3.7 Behoud van de ecologische infrastructuur in recreatief gebruikte terreinen

- Een belangrijke opmerking hierbij is dat indien een gebied actueel een natuurbestemming heeft enkel die zone van dat gebied bedoeld wordt waar reeds historisch een intensief recreatief gebruik aanwezig is.
- Bij het beheer of de ontwikkeling van recreatieve terreinen zoals golfterreinen of grote open waters kan maximaal aangesloten worden bij de potenties en kenmerken van het landschap. Afhankelijk van de specifieke omgevingskenmerken kunnen ecologische processen en kenmerken zoals infiltratie-kwel, fauna-migratie, verlanding en zelfs biotoopcreatie mee in overweging genomen worden.
- Deze recreatiegebieden kunnen aangeduid worden als natuurverwevingsgebieden.
- Enkele actiegebieden (niet limitatief):
 - Golfterreinen

Dijlevallei stroomopwaarts Leuven + aangrenzende plateaus

- Duisburg
- Sterrebeek

Bossen en beekvalleien in midden Brabant

- Kampenhout
- Melsbroek

Dijlevallei stroomafwaarts Leuven

- Keerbergen

Pajottenland

- Itterbeek

Boscomplexen ten zuiden van het Brussels gewest

- Tervuren
- Sint-Genesius-Rode

- Open water

Dijlevallei stroomopwaarts Leuven + aangrenzende plateaus

- Meer van Genval

Zennevallei

- Domein van Hofstade
- Vijver in Weerde
- Eglegemvijver
- Domein De Nekker
- Grote vijver in Walem

3.8 Behoud van open ruimte corridors

- Het onbebouwd karakter van corridors tussen belangrijke natuur- en boskernen dient behouden te blijven
- Enkele actiegebieden (niet limitatief):

- Verbinding tussen de Dijlevallei en Heverleebos-Meerdaalwoud
- Verbinding tussen de Dijlevallei en het plateau van Duisburg
- Verbinding tussen de Zoniënwood en het plateau van Duisburg
- Verbinding tussen de Lombergbos, Kesterheide en De Daal
- Verbinding tussen Zoniënwood en de Ijsevallei
- Verbinding tussen Markvallei en hoger gelegen gebieden richting Karkoolbos
- Open ruimte tussen Kobbegem en Brussegem
- Open ruimte tussen Lintbos en Kattemeuterbos